

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ È È **κατά ΕΛΛΑΔΑΣ**

(Προσφυγή αριθ. 20177/02)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

14 Οκτωβρίου 2004

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

-Ακριβές αντίγραφο.

Στρασβούργο, 14.10.2004

(υπογραφή) S. QUESADA – Αναπληρωτής Γραμματέας Τμήματος

Στην υπόθεση È È κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε δικαστικό συμβούλιο αποτελούμενο από τους:

Κύριο P. LORENZEN, *πρόεδρο,*

Κύριο Κ.Λ. POZAKΗ,

Κύριο G. BONELLO,

Κύριο A. KOVLER,

Κύριο V. ZAGREBELSKY,

Κυρία E. STEINER,

Κύριο Κ. HAJIYEV, *δικαστές,*

και τον κύριο S. NIELSEN, *γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε δικαστικό συμβούλιο στις 23 Σεπτεμβρίου 2004,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 20177/02) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, μία υπήκοος της οποίας, η κυρία È È («η προσφεύγουσα»), προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 8 Μαΐου 2002 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από τον κύριο Κ. Φλώρο, δικηγόρο του Δικηγορικού Συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Μ. Απεσσό, σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κύριο Δ. Καλόγηρο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 16 Μαΐου 2003, το πρώτο τμήμα αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Επικαλούμενο τις διατάξεις του άρθρου 29 § 3, αποφάσισε να εξεταστούν ταυτόχρονα το παραδεκτό και το βάσιμο της υπόθεσης.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

4. Η προσφεύγουσα γεννήθηκε το 1961 και κατοικεί στην Αθήνα.

5. Στις 8 Ιουλίου 1996, η προσφεύγουσα κατέθεσε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο της Αθήνας μία αγωγή αποζημίωσης κατά της εταιρίας Τ., στην οποία είχε αναθέσει την οργάνωση της δεξίωσης που δόθηκε με την ευκαιρία της βάπτισης του γιού της. Ζητούσε το συνολικό ποσό των 5.033 ευρώ ως αποζημίωση. Η δικάσιμος, η οποία ορίστηκε αρχικά για τις 16 Ιανουαρίου 1997, αναβλήθηκε για τις 4 Δεκεμβρίου 1997 μετά από αίτημα της εναγόμενης εταιρίας.

6. Στις 27 Απριλίου 1998, με προδικαστική απόφαση, το δικαστήριο διέταξε την διεξαγωγή αποδείξεων (απόφαση αριθ. 3199/1998).

7. Στις 8 Ιουλίου 1998, η προσφεύγουσα ζήτησε τον ορισμό μιας νέας δικασίμου. Αυτή ορίστηκε για τις 27 Νοεμβρίου 1998. Την ημερομηνία αυτή εξετάστηκαν τρεις μάρτυρες. Η εξέταση τους συνεχίστηκε στις 5 Φεβρουαρίου 1999, στις 7 Μαΐου 1999, στις 15 Οκτωβρίου 1999 και στις 26 Νοεμβρίου 1999. Στις 11 Φεβρουαρίου 2000, οι διάδικοι ζήτησαν την αναβολή της δικασίμου, η οποία μετατέθηκε για τις 12 Μαΐου 2000. Την εν λόγω ημερομηνία, η εξέταση των τριών μαρτύρων συνεχίστηκε στις 6 Οκτωβρίου 2000, στις 15 Δεκεμβρίου 2000 και στις 18 Μαΐου 2001.

8. Στις 21 Μαΐου 2001, η προσφεύγουσα ζήτησε τον ορισμό μιας νέας δικασίμου. Αυτή ορίστηκε για τις 31 Οκτωβρίου 2002.

9. Στις 28 Φεβρουαρίου 2003, το Πολυμελές Πρωτοδικείο απέρριψε την αγωγή ως αβάσιμη (απόφαση αριθ. 1135/2003).

10. Στις 25 Ιουλίου 2003, η προσφεύγουσα άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής. Η δικάσιμος ορίστηκε για τις 12 Φεβρουαρίου 2004. Στις 29 Απριλίου 2004, το Εφετείο Αθηνών απέρριψε την έφεση (απόφαση αριθ. 2589/2004). Η προσφεύγουσα δεν άσκησε αναίρεση κατά της απόφασης αυτής.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

11. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραβίασε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης που έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

12. Η εξεταστέα περίοδος άρχισε στις 8 Ιουλίου 1996, με την κατάθεση της αγωγής ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου της Αθήνας, και τελείωσε στις 29 Απριλίου 2004, με την απόφαση αριθ. 2589/2004 του Εφετείου της Αθήνας. Η επίδικη διαδικασία διήρκεσε επομένως επτά χρόνια, εννέα μήνες και είκοσι μία ημέρες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

13. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Το

Δικαστήριο σημειώνει εξάλλου ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανένα λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

14. Η Κυβέρνηση παραδέχεται ότι η υπόθεση δεν ήταν ιδιαίτερα περίπλοκη, αλλά σημειώνει ότι οι διάδικοι ευθύνονται για δύο αναβολές της συζήτησης ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, γεγονός που προκάλεσε καθυστέρηση δεκαπέντε μηνών. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι το αντικείμενο της δίκης δεν απαιτούσε ιδιαίτερη ταχύτητα από την πλευρά των επιληφθέντων δικαστηρίων και υποστηρίζει ότι η διαδικασία διεξήχθη μέσα σε λογική προθεσμία.

15. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η υπόθεσή της είχε υπερβολική καθυστέρηση.

16. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από τη νομολογία του, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και αυτής των αρμοδίων αρχών, καθώς και του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, την απόφαση *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

17. Εξάλλου, μόνον οι καθυστερήσεις που μπορούν να καταλογιστούν στις αρμόδιες δικαστικές αρχές μπορούν να οδηγήσουν στην διαπίστωση της υπέρβασης της λογικής προθεσμίας που είναι αντίθετη προς την Σύμβαση. Ακόμη και στα νομικά συστήματα που καθιερώνουν την αρχή της διεξαγωγής της δίκης από τους διαδίκους, η συμπεριφορά των ενδιαφερομένων δεν απαλλάσσει τους δικαστές από την υποχρέωση να εξασφαλίζουν την ταχύτητα που απαιτείται από το άρθρο 6 § 1 (*Βαρυπάτη κατά Ελλάδας*, αριθ. 38459/97, § 26, 26 Οκτωβρίου 1999).

18. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η υπόθεση δεν παρουσίαζε ιδιαίτερη δυσχέρεια. Εξάλλου, αν ορισμένες καθυστερήσεις μπορούν να καταλογιστούν στους αντιδίκους και συνέβαλαν στην επιμήκυνση της διαδικασίας, πρέπει να διαπιστωθεί ότι, δεδομένου ότι πρόκειται για μία διάρκεια μεγαλύτερη από επτά χρόνια και εννέα μήνες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας, η καθυστέρηση της διαδικασίας προκύπτει κυρίως από την συμπεριφορά των επιληφθέντων δικαστηρίων.

19. Το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι τα συμβαλλόμενα Κράτη είναι υπεύθυνα να οργανώσουν το δικαστικό σύστημά τους κατά τρόπο ώστε τα δικαστήριά τους να μπορούν να εγγυηθούν σε καθένα το δικαίωμα να λάβει μία τελεσίδικη απόφαση πάνω στις αμφισβητήσεις που σχετίζονται με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του αστικής φύσεως μέσα σε λογική προθεσμία (*Comingersoll S.A. κατά Πορτογαλίας* [GC], no. 35382/97, § 24, CEDH 2000-IV). Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δεν μπορεί να θεωρήσει «λογική» την συνολική διάρκεια της προκείμενης διαδικασίας.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

20. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

21. Η προσφεύγουσα ζητεί 9.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υπέστη.

22. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα αποτελούσε αφ'εαυτής επαρκή δίκαιη ικανοποίηση. Επικουρικά, λαμβανομένου υπόψη του οικονομικού αντικειμένου της διαφοράς (βλέπε την πιο πάνω παράγραφο 5), εκτιμά ότι το ποσό που θα επιδικαστεί για την ηθική βλάβη δεν θα πρέπει να υπερβεί τα 1.000 ευρώ.

23. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η προσφεύγουσα υπέστη μία ηθική βλάβη που δεν αντισταθμίζεται επαρκώς από την διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του ζητήματος και αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση σύμφωνα με το άρθρο 41, επιδικάζει στην προσφεύγουσα 2.000 ευρώ για την αιτία αυτή.

B. Εξοδα και δικαστική δαπάνη

24. Η προσφεύγουσα ζητεί επίσης 6.000 ευρώ για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει κανένα τιμολόγιο ή σημείωμα αμοιβών.

25. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το επιδικαστέο ποσό για την αιτία αυτή δεν θα πρέπει να υπερβεί τα 300 ευρώ.

26. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας και της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

27. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι αξιώσεις της προσφεύγουσας για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη δεν αναλύονται και δεν συνοδεύονται από τα απαραίτητα παραστατικά. Εν τούτοις, παραμένει γεγονός ότι για την ετοιμασία της παρούσας υπόθεσης, η προσφεύγουσα υποβλήθηκε σε ορισμένα έξοδα (*Dikme κατά Τουρκίας*, no. 20869/92, § 126, CEDH 2000-VIII). Οθεν, αποφαινόμενο κατά

δίκαιη κρίση, το Δικαστήριο επιδικάζει στην προσφεύγουσα 1.000 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη που σχετίζονται με την διαδικασία ενώπιόν του.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

28. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Αποφαίνεται ότι* υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.
3. *Αποφαίνεται ότι*
 - α) το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στην προσφεύγουσα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 2.000 (δύο χιλιάδες) ευρώ για την ηθική βλάβη και 1.000 (χίλια) ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για φόρους. τα ακόλουθα ποσά για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης, με μη κεφαλαιοποιήσιμο τόκο 6% τον χρόνο, για την περίοδο από την ημέρα της καταβολής των επιδίκων ποσών από τους προσφεύγοντες μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας απόφασης:
 - β) από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής

Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης αποζημίωσης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 14 Οκτωβρίου 2004 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren NIELSEN

Γραμματέας

(υπογραφή)

Peer LORENZEN

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 5 Νοεμβρίου 2004

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος

